

Plaša vsak četrtek in
velja s poštno vredn. ali
v Mariboru s poštnim
dom za celotno leto 12 din.,
pol leta 7 din., četrt leta
4 din. Izvešča vsakega
25 dni. Naročnina se plača
na upravnico „Sloven-
skega Gospodarja“ v Ma-
riboru, Koroska cesta 5.
Leta se dopolnjuje do odpo-
visti. Naročnina se plačuje
vnaprej.
Telefon interurban št. 115.

Posamezna številka stane 2 kroni ali 50 para.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo: Koroska cesta
št. 5. Rokopisi se ne vr-
čajo. Upravištvu sprej-
ma naročnino, inserate in
reklamacije.
Cene lažuram po dogo-
voru. Za večerne oglase
primeren popust. Nezapri-
te reklamacije se poštno
prešle.
Časovni račun poštnega
uroda Ljubljana št. 10.603.
Telefon interurban št. 115.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO.

27. številka.

Maribor, dne 6. julija 1922

58. letnik.

Katoliški shodi.

Zgodovina katoliških shodov v Sloveniji vsebuje celo vrsto neoporečnih uspehov poglobitve verskega čustva in krščanskega življenja med ljudstvom. Vojne grozote ter dolgotrajno neurejeno družinsko in družabno življenje je, žal, prizadejalo veliko škode preporodu našega ljudstva. Posurovelost in divjaštvo, nezmerljivost v jedi in pijanosti, nebrzdano pijančevanje in razposajeno življenje ter splošna otopenost za vse dobro in lepo; vse to je znatno oslabilo krepko odpornost našega ljudstva proti nenavnim pojavom povojne dobe in izzvala mlačnost napram dolžnostim in pravicam katoliškega kristjana.

Novo državno-pravno razmerje, kapitalistično-framasonski vpliv, razna protiverska in protiljudska nasilja v vseh panogah javnega življenja so te žalostne vojne posledice še bolj poostriale in podžgale politične strasti v uničujoč plamen splošnega nezadovoljstva. V tem smislu je zlasti napovedani, da si ne vedno dosledno izvajajo kulturni boj izval ostrih in tako obsežnem razmerju, ki zahtevajo od vsakega pravega katoličana in od vsake prave katoličanke, da z vso resnostjo in trdnostjo odločnosti zavzame svoje mesto v vrstah boriteljev za zmago vzvišenih katoliških načel.

Zavedati se moramo v polni meri naših dolžnosti napram cerkvi in ljudstvu in z nezmanjšano močjo nastopiti proti pogubnim vplivom brezverstva in odrastkov tega brezverstva ter liberalno-kapitalističnega brezdomovinstva.

Katoliški shodi pomenjajo nekaj pregled bojnih vrst katoliških boriteljev. Na teh shodih pride do polnega izraza prava ljudska volja, obenem pa zadobi verska poglobitev nove krepke korenike za vzrast in razširjenje katoliških načel. Ti shodi postajajo močan jez in nerazbojna skala klenega jedra naše plemenite preprodne misli, ki bo kljubovala vsem raznim kulturno-bojnim težnjam.

Svoječas, pred vojno, so se vršili katoliški shodi za Slovenijo v Ljubljani. Komu ob spominu na te veličastne dneve našega katoliškega zmoglostavja ne vtriplje še danes zanosno srce, zroč v duhu nepregledne množice naših mož in žena, fantov in deklet! Toda kljub temu, da se je teh shodov udeležilo na desettisoč ljudi z vseh strani Slovenije, bilo je še mnogo, mnogo vernih katoličanov, ki se iz raznih vzrokov zaradi oddaljenosti niso mogli se udeležiti shoda osebno.

Zato se je najprej v ljubljanski škofiji napravil poskus zanesti katoliške shode v posamezna središča na deželi. Ta poskus se je sijajno obnesel in žel obilo dobrih sadov. Tisoč- in tisočglave množice so v kipečem navdušenju ves dan z velikim zanimanjem sledile najboljšim govornikom našega katoliškega izobraženstva.

Orli in Orlice, naš ponos in naše trdno jamstvo za bodočnost, kakor tudi cerkvene organizacije Marijine družbe, tretji red sv. Frančiška ter razne bratovščine in kongregacije, so se udeležile katoliških shodov kot dragoceni biseri vsebinsko polnih in lepih slovesnosti. Ti shodi so bili ponajvečkrat združeni z orlovskimi tabori, kjer je mladina tudi v telovadnih nastopih pokazala svojo sposobnost in umevanje dolžnosti krščanskega življenja.

Tudi pri nas, v bivši Stajerski, se vrše vsenaokoli lepo uspeli in ne pričakovano sijajno obiskani katoliški shodi. Navdušenje odseva z radostnih lic naših mož in

katoliško ženstvo v zanosnem vznemirjenju sodeluje v pripravah in izpeljavi katoliških shodov.

Na teh shodih se obravnavajo najbolj pereča vprašanja današnjega časa.

Pomen katoličanstva za javno življenje je vsekakor točka, ki je morda še najmanj razširjena med ljudstvom. Zato je povsem primerno, da se ta točka ravno na katoliških shodih vsestransko obrazloži. Če imajo v vseh javnih zadevah svoje prste vmes brezverci, je v toliko bolj potrebno, da se zanima za javnost vsak katoličan in katoličanka.

Eno najvažnejših predmetov, o katerih imajo razpravljati katoliški shodi, je brezdomno katoliško šolo. Naše stališče v tem oziru je jasno: Katoliški otrok v katoliško šolo! Odločiti, kam naj hodi otrok v šolo, pa imajo stariši in Cerkev, a nikdo drugi. Da pa bo katoliška šola res katoliška, zahtevamo, ker jo tudi s svojimi davki vzdržujemo in ker gre za kri naše krvi, da imajo stariši in Cerkev glavno besedo pri nameščenju učiteljstva. Ni in ne sme biti vse eno, kdo bo vzgojitelj naših otrok. Mi hočemo vedeti, komu izročimo naš zaklad v varstvo in vzgojo! Pouk o katoliški veri more in sme vršiti samo in edino katoliški duhovnik, ne pa sokolsko navdahnjen učitelj.

Pa ne samo šoli obvezna mladina, temveč in še morda bolj zasluži vso pozornost šoli odrasla mladina. Mladinske organizacije naj bodo trdna krščanska podlaga in priprava za bodoče življenje. Mladinske zveze, organizacije Orlov in Orlic, katerim ob boku naj stoji cerkvena organizacija, naj prepoje vso našo mladino z navdušenjem za vse dobro, lepo in plemenito.

Se posebno važna naloga katoliških shodov pa je razširjenje katoliškega časopisja. Ako ne bomo imeli dobro gnetno podprtega in razširjenega časopisja, je za stonj ves naš trud. Časopis prodre dandanes v vse kote narodnega ozemlja. Vsaka gorska koča čita časopisje. Če pa ne bomo imeli dovolj in vsestransko razširjenega časopisja, nas bodo nasprotniki preplavili in postopno zastrupljali dušo za dušo ter odtujili veri in domovini. Zato je katoliški tisk izredne važnosti za razširjenje in poglobitev katoliških načel. Vsakega pravega ljudomila in katoličana sveta dolžnost je, da naroča le samo katoliško časopisje in pridobiva novih naročnikov! Podpirati moramo katoliški tisk gnetno in moralno, z denarjem in z marljivim dopisovanjem!

To so glavne naloge katoliških shodov in v tem znamenju, v znamenju sv. križa, je zmaga krščanskih načel!

Kat. shod pri Sv. Roku.

Velicestveni shod katoliškega ljudstva pri Sv. Roku nad šmarsko dolino v nedeljo, dne 2. t. m. je že po svojem miljeju in obeležju imel značaj pravega tabora izza časov, ko so se naši predniki zbirali na visokih in utrjenih hribovih v obrambo svoje svete vere in svojega življenja in imetja proti nevernikom, divjim Turkom.

Na predvečer so vsenaokrog po bližnjih gričih plapolali kresovi in pokali topiči. Drugi dan, v nedeljo, pa so že v zgodnjih jutranjih urah valovile silne množice proti Smarju. Okrog 9. ure dopoldne se je v Smarju na postaji razvil impozanten sprevod z godbo na čelu. Ob silnem vznemirjenju in navdušenju ljudstva so korakali Orli in Orlice, za njimi Marijine družbe in druge organizacije. Kakor grom so doneli neprestani vzkliki:

In vsakomur, ki me obišče, ga pokažem in pravi:

«Da, to je bankovec za milijon funtov zlata! — Pa v celim svojem dragocenem življenju je kupil samo le eno stvar, — in ta stvarca je neizmerno dragocenejša ko cel milijon funtov zlata! —»

Izkušnje gospoda Williamsa.

Angleški spisatelj Mark Twain.

I.

«Da torej nadaljujem svoje pripovedovanje, — tako mi je pravil prijazen gospod Williams iz New-Yorka — bridke izkušnje sem doživel tistikrat, ko je škrlatica razsajala v mestu in so vse matere malodane zblaznele od strahu in skrbi za svoje otroke. —

Sedeli smo na vrtu, moja žena z malo Penelopo v naročju in jaz, in otrok je grizel borovo tresko in si jo tiščal med zobe, kakor pač imajo otroci navado, da vse nesejo v usta, kar jim pride pod roko.

Dejal sem ženi:

«Dragica, če bi jaz bil na tvojem mestu, bi ne pustil grizti otroku borove treske!»

«Kaj je neki hudega na tem!» je odgovorila in se pripravljala, da vzame otroku tresko. — Ženske pač ne morejo slišati najpametnejše besede, pa da ne bi ugledale, — omožene namreč.

Odvrnil sem:

«Živelo krščansko ljudstvo! Živeli Orli! Živio dr. Korosec! Živela jugoslovanska država!» itd.

Ob lepo okrašenih kapelicah so se pomikale navdušene množice po strmi poti navzgor k sv. Roku. Pred cerkvijo je bil postavljen oder za božjo službo in za govornike ter oder za pevce in godbo. Izpred odra pa so se razgnile v pestrem valovanju nepregledne množice ljudstva.

Preč. g. dr. Anton Jerovšek iz Maribora je nato imel lepo pridigo o vzgoji v obrambo vere in vzglednega krščanskega življenja ter rotil matere naj ne puščajo svojih otrok v brezverska društva, kjer se vzgajajo janičarji vere in naroda. Po pridigi pa je imel preč. g. prof. Vreže slovesno sv. mašo ob asistenci domačih č. gg. kaplanov. Močan pevski zbor je poveljal lepo cerkveno slavnost.

Govori.

Po sv. maši je preč. g. prof. Vreže otvoril zborovanje v zanosnem govoru in prisrčno pozdravil tako v obilnem številu navzoče moške in ženske ter mladino. Imenoval je omenil Orle in Orlice (Živeli Orli!), Marijine družbe (Živela Marijina družba!) in druge navzoče skupine. Istotako toplo je pozdravil prisotne župane in obč. odbornike (Živeli!), dr. Jerovška, dež. sod. svetnika dr. Lavrenčiča, prof. Vesenjaka, urednika Smodeja in poslanca Zebota. Vsako teh imen je ljudstvo sprejelo z burnimi živio-klici. Ko pa je gospod profesor omenil ime neumorno delavnega, za splošno slovensko in jugoslovansko stvar velezaslužnega našega voditelja dr. Koroseca, so završali navdušeni in burni vzkliki «Živio dr. Korosec!», ki so se neprestano ponavljali.

Na predlog župana okoliške občine Šmarje g. Golčmana je bil izvoljen za predsednika shoda g. prof. Vreže, za podpredsednika pa župan g. Roškar iz Sv. Križa pri Slatinji in g. bivši poslanec Vrečko iz Ponikve.

Nato je pozdravil shod v imenu okoliške občine Šmarje g. župan Golčman, ki je v svojem govoru poudaril, da stoji katoliško ljudstvo trdno na braniku proti sovražnikom vere in Cerkev in ne bo dopustilo blatenja katoliške vere ter odpravo verouka iz šol. Svoj govor je sklenil: «Bog živi vse verne in odločne ljudi!» (Bog živi! Živeli!)

Dež. sod. svetnik g. dr. Lavrenčič iz Kozjega je uvo doma opisal boj, ki se bje med Kristusom in satanom, med katoličanstvom in Velikim Orientom framazonov v Parizu. Prostozidarji so že pred vojno mislili, da se krščanstvo že notranje uničilo, čim so se polastili državne moči v ta namen. Dokazano pa je, da je katoličanstvo tem trdnjše. Če katoličani popuste v svojem državljanstvu, pa mora razpasti država. Kjerkoli se je zrušila država, se je to zgodilo zato, ker ni katoličanstvo imelo dovolj vpliva na javno življenje. Tudi danes se katoličanstvo potiska iz javnega življenja, ker se noče zasužnjiti. Zato smo izgubili šolo, duhovnik pa mora celo v cerkvi paziti, da ga zloglasni «kancelparagraf» ne spravi v ječo. Ker se torej omejuje duhovščini v njenem delovanju, je zavladalo splošno pohujšanje in mlačnost pri večjem delu katoličanov. Tako daleč sme priti, da se uradništvo boji celo opravljati svoje verske dolžnosti. Temu je mnogo kriva tudi slaba vzgoja. Zgodilo se je, da je Sokolič vrgel Orlica. Sokoličeva mati je svojega «nadebudnega» sinka zato pošteno našeskalala. Kaznovani Sokolič pa je dejal svoji materi: «Ti si tudi «čukica», ker braniš «čuke». In kje se navzema otrok take predrznosti, če ne tam, kjer bi kršč. ljubezen morala imeti glavno besedo, v šoli! Vzgoja

LISTEK.

Bankovec za milijon funtov zlata.

Angleški spisatelj Mark Twain.

(Dalje.)

«Poskusite me, o — le samo poskusite me, takole za trideset, štirideset let in če —»

«Dobro, dobro! Pa poskusimo! No, — vzemite si to!»

«Če sva bila srečna?»

Ni besed v slovarju, ki bi mogle popisati najino srečo! — In ko je London par dni pozneje zvedel vso zgodbo, moje dogodivščine z milijonskim bankovcem, in kako se je stava končala, vprašate, ali so govorili in se zabavali —?

Pa še kako!

In bogati oče Porcijin je šel s tistim dragocenim papirjem na banko in banka mu ga je izplačala, ga razveljavila in mu ga podarila v spomin in on ga je poklonil nama za poročno darilo — med mnogimi drugimi darili seve — in djala sva ga v okvir in sedaj visi na odličnem mestu v najini sobi.

Kajti s tem bankovcem sem zaslužil svojo Porcijo. Če bi ga ne bil dobil na posodo, bi ne bil ostal v Londonu, bi ne bil prišel v poslanikovo hišo in bi ne bil nikoli srečal Porcije.

«Ljubček, znano je, da je borov les najmanj redčen izmed vsega, kar bi se moglo dati otroku v usta!»

Roka, ki je prijemala za tresko, se je ustavila in je pustila les otroku.

«Sam dobro veš, da to ni res! Sam dobro veš! — Vsi — zelo je poudarjala besedico vsi — vsi zdravniki pravijo, da je borova smola najboljše krepilno sredstvo za slabotno hrbtenico pri otrokih in za bolne ledvice!»

«Ah — oprost! Nisem te razumel! Nisem vedel, da ima naša Penelopa slabotno hrbtenico in da boleha na ledvicah in da je zdravnik priporočal —»

«Kdo pravi, da ima otrok slabotno hrbtenico in bolne ledvice —?»

«Dragica, — ti sama si to rekla!»

«Kaj takega —! Nikoli nisem tega rekla!»

«Ampak — ljuba Karolina, pred dvema minutama si dejala, da —»

«Ničesar nisem dejala! Kaj mene briga, kaj sem dejala! — Prav nič hudega ni na tem, če grize otrok borovo tresko, ako le hoče! Ti to dobro veš! Le naj jo grize in grizla jo bo, moja Penelopa! — Takole —!»

In djala je otroku tresko nazaj v usta.

«To mi zadostuje, ljuba moja žena! Uvidevam tvoje razloge in klanjam se tvojemu razumu in tvojim izkušnjam in šel bom in naročil še danes dva ali tri sežnje najboljšega borovega lesa. Moji otroci ne smejo ničesar pogrešati, kar bi —»

«Oh, prosim te, pojdi v svoj urad in pusti me pri